

УДК 347.2/3

*П. Д. Гуйван***ЗАСТОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СУДОМ ІЗ ПРАВ ЛЮДИНИ
СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ
ПІД ЧАС ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ**

Персональні дані є засобом ідентифікації конкретної фізичної особи. Шляхом збирання та оброблення цих даних відбувається виділення певної людини з безлічі на основі комплексу достовірно встановлених ідентифікаційних ознак. Позаяк сучасні процеси розвитку матеріально-технічних, культурних, соціальних взаємодій супроводжуються все більш глибокою інтеграцією, стрімко зростає потреба у ідентифікації їх учасників. Зростання матеріального обігу неодмінно призводить до поширення обороту особистої інформації про учасників, що збільшує ризики для суб'єктів цих даних. Адже охорона персональних даних у всьому світі визнається елементом забезпечення права особи на приватність.

Світова і Європейська спільноти вже досить давно переймаються питаннями захисту персональних даних у контексті гарантування основоположного права особи на недоторканість приватного життя. Починаючи із 70-х років минулого століття, були розроблені численні правила поведінки в цій царині на міжнародному та національному рівнях. Найбільш конкретними та авторитетними актами є Конвенції Ради Європи про захист прав людини та основоположних свобод та про захист осіб у зв'язку з автоматизованим обробленням персональних даних. Україна досить пізно почала перейматися цієї проблематикою, але краще пізно, ніж ніколи. Тож у 2010 році наша держава ратифікувала базові європейські стандарти щодо захисту персональних даних – Конвенцію 1981 року та Додатковий протокол до неї щодо органів нагляду та транскордонних потоків даних. Долучення до міжнародних правил поведінки у сфері охорони та захисту особистої інформації про особу спонукало національного законодавця до започаткування нормативного закріплення механізмів відповідного регулювання на внутрішньодержавному рівні. У 2010 році було прийнято Закон України № 2297-VI «Про захист персональних даних» (далі – Закон) [1], який спрямований на імплементацію європейських стандартів на терени нашої держави та на правове втілення базових принципів захисту персональних даних.

Основною засадою, яка неодмінно має визначати порядок оброблення персональних даних, є міжнародний принцип верховенства права. Мета та підстави оброблення персональних даних повинні формулюватися, лише виходячи з принципу законності. Персональні дані, що піддаються автоматизованій обробці, мають зберігатися для **чітких** та **легітимних** цілей і не використовуватися у спосіб, що суперечить цим цілям (п. «b» ч. 1 ст. 5 Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних). Цей принцип конкретизовано у ст. 6 Закону, відповідно до ч. 1 якої мета обробки персональних даних має бути сформульована в законах, інших нормативно-правових актах, положеннях, установчих чи інших документах, які регулюють діяльність володільця персональних даних, та відповідати законодавству про захист персональних даних. У разі зміни визначеної мети обробки персональних даних на нову мету, яка є несумісною з попередньою, для подальшої обробки даних володільць персональних даних має отримати згоду суб'єкта персональних даних на обробку його даних відповідно до зміненої мети, якщо інше не передбачено законом. Інакше кажучи, мета та підстави збирання оброблення та поширення особистої інформації про людину не може бути невизначеною або довільно встановленою оператором чи володільцем. Вона обов'язково мусить мати легітимне підґрунтя. Це правило стосується не лише органів державної влади чи місцевого самоврядування, а й усіх підприємств, установ й організацій різних форм власності та фізичних осіб – підприємців, що обробляють персональні дані.

На жаль, маємо констатувати, що в Україні цей принцип практично не дотримується, а особи, уповноважені на обробку даних на свій розсуд визначають мету, порядок та підстави збору і розпорядження даними про людину. Це значною мірою пояснюється нормативною недоврегульованістю цієї сфери діяльності. Адже базовий закон реально запрацює лише тоді, коли в його розвиток та конкретизацію будуть прийняті інші акти, що визначають характер поведінки окремих осіб у встановлених ситуаціях. Також дуже важливим є запровадження реального дієвого контролю та заходів відповідальності у коментованій царині, чого сьогодні немає.

У науковій літературі проблематика стосовно охорони персональних даних висвітлювалася такими вченими, як Ф. Агре, Д. Беркін, С. Воррен, В. Цимбалюк, А. Баранов, В. Брижко, А. Матушак, А. Пазюк, Р. Чинишев, М. Швець, Р. Валєєв, І. Гостєв. Вони ретельно дослідили стан відповідного законодавства та відзначили його чесноти і вади, реальну відповідність потребам дня. Водночас у більшості робіт проблематика вивчається сама по собі в контексті внутрішніх потреб держави та суспільства. Обробка та оборот персональних даних вже давно перестали бути внутрішніми проблемами, відбувається жвавий транскордонний обмін інформацією, зокрема особистого характеру. Значну роль у становленні правових підходів у національному законодавстві мають міжнародні акти та міжнародна судова практика. Тому завданням праці є вивчення та аналіз європейського досвіду регулювання правових механізмів обробки та захисту персональних

даних як на правотворчому, так і на правозастосовному рівнях, визначення проблемних питань та шляхів подальшого розвитку законодавства України з цього питання на основі європейського досвіду.

Європейські підходи до регулювання правил збору, обробки, розпорядження та захисту персональних даних важливі для України принаймні з двох причин. По-перше, наша держава прагне до вступу до Європейської Спільноти, тому мусить поступово адаптувати національну правову систему до відповідних реалій. По-друге, окремі міжнародно-правові акти українськими законами віднесено до джерел національного права. Так, статтею 17 Закону України від 23 лютого 2006 року «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» передбачено використання Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод 1950 року та практики Європейського суду з прав людини як джерел права національними судами під час розгляду конкретних справ [2].

Одним із засадничих принципів охорони прав людини є забезпечення права на приватність. У ст. 8 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод 1950 р. вказується, що кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції. Практична реалізація такого права віднесена до компетенції Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), заснованого Конвенцією. При цьому специфіка діяльності цього органу полягає не лише в суто правозастосовній діяльності, він наділений певними правотворчими функціями. Адже створювані ним прецеденти мають ураховуватися під час конструювання подальших відносин, зокрема в царині обробки даних про особу. Своїми рішеннями у конкретній справі ЄСПЛ не лише вирішує певний спір між його учасниками – визначеним заявником і державою-відповідачем, а й формує позицію щодо тлумачення, порядку застосування правил та принципів, що містяться у Конвенції. Ці рішення мають прецедентний характер, досить часто для дослідників та правотворців значення має не результат розгляду справи по суті (він, за великим рахунком, важливий для учасників справи), а системний підхід, який застосовано Судом і який у подальшому буде застосовуватися під час вирішення спорів такого ґатунку.

Наприклад, рішення ЄСПЛ у справі «Леандер проти Швеції» цікаве не змістом спору та результатом його вирішення (до речі, Суд констатував, що порушення права особи на приватність не було), а тим, що в ньому вперше вказано, що зберігання державними органами інформації про особу є втручанням у право на повагу до приватного життя, тож подібне втручання відповідає регулюванню правилами ч. 2 ст. 8 Конвенції [3]. У рішенні у справі «С і Марпер проти Сполученого Королівства» [4] Суд зазначає, що поняття приватного життя **є широким терміном, що не має вичерпного визначення**. Воно охоплює фізичну та психологічну цілісність особи. Також воно може охоплювати численні аспекти фізичної та соціальної ідентичності особи. Такі поняття, як гендерна ідентифікація, ім'я, сексуальна орієнтація та статеве життя потрапляють у сферу, що захищається статтею 8 Конвенції. Окрім імені особи, її чи його приватне

життя може включати інші засоби особистої ідентифікації та зв'язку із сім'єю (п. 66). А у рішенні у справі «Фрідль проти Австрії» [5] вказується, що стаття 8 захищає право на особистий розвиток та право встановлювати і розвивати відносини з іншими людьми та довколишнім світом (п. 45).

Показовим прикладом судової правотворчості є рішення Європейського суду з прав людини від 16 лютого 2000 року в справі «Аманн проти Швейцарії» [6]. У ньому Суд указує, що телефонні дзвінки, отримані у бізнес-приміщенні, охоплюються поняттями «приватного життя» і «кореспонденції» за сенсом ст. 8 Конвенції (п. 44)¹. Тут Суд підкреслює, що термін «особисте життя» не має тлумачити обмежено. Повага до особистого життя має також уміщувати в себе певну ступінь дотримання права вступати і розвивати відносини з іншими людьми; більш того, не існує загального підстави, що виправдовує виключення діяльності, що носить професійний або підприємницький характер, з поняття «особисте життя». Таке розширене тлумачення узгоджується з тлумаченням Конвенції Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних (п. 65).

При цьому встановлено, що для моніторингу телефонних зв'язків особи мають бути досить серйозні правові підстави. Прослуховування та інші форми перехоплення є значним втручанням в особисте життя і кореспонденцію, мають ґрунтуватися на законі, який має бути особливо точним. Необхідно мати чіткі та детальні правила стосовно дій, тим більше, що технології, доступні для використання, постійно стають більш витонченими (п. 48, 56). При цьому, за позицією Суду, йому не слід міркувати про суттєвий чи ні характер зібраних відомостей, ані про можливі перешкоди, яким піддався заявник. Йому слід констатувати, що інформація, що відноситься до особистого життя окремої особи, зберігалася органами влади, щоб зробити висновок, що в цьому разі створення і ведення досє представляє собою втручання в сенсі статті 8 у право на повагу до приватного життя заявника (п. 70).

Суд звернув увагу на свою встановлену прецедентну практику, згідно з якою вираз «відповідно до закону» вимагає не тільки того, щоб оспорювана міра мала деяку основу у внутрішньому законодавстві, але також охоплювала вимоги до якості відповідного закону, вимагаючи, щоб він був доступний для зацікавленої особи і передбачуваним щодо його наслідків, а також, щоб він був сумісний із верховенством закону, що прямо згадується в преамбулі до Конвенції. Таким чином, фраза має на увазі – і це впливає з об'єкта і мети статті 8, – що має бути міра правового захисту у внутрішньому законодавстві проти довільних втручань із боку державних органів у права, які гарантуються пунктом 1 ст. 8, особливо там, де здійснюється виконавча влада в секреті, і ризики свавілля очевидні (п. 50, 67, 68). Відповідно до встановленого Судом прецедентного права, правило «передбачуваний», полягає в тому, що закон мусить бути сформульований із достатньою точністю, щоб індивідуум (за необхідності з відповідними

¹ В подальшому Суд розвинув даний підхід і дав йому більш широке тлумачення. Див. рішення ЄСПЛ у справі Халфорд проти Сполученого Королівства [7].

порадами) міг регулювати свою поведінку [8, п. 66]. Отже, у справі «Аманн проти Швейцарії» Суд дійшов висновку про те, що втручання не може вважатися вчиненим «відповідно до закону», оскільки швейцарський закон не вказує з достатньою ясністю сферу і умови здійснення дискреційних повноважень влади в цій області. Суд нагадує, що зберігання органами влади інформації, яка відноситься до особистого життя особи, є втручанням у сенсі статті 8. Подальше використання інформації не має значення (п. 69). Із цього випливає, що мало місце порушення статті 8 Конвенції, яке виникло в результаті запису телефонного дзвінка, отриманого заявником (п. 62).

Показовим у сенсі судового правотворення є також рішення Європейського суду з прав людини у справі «Ротару проти Румунії» [9]. У ньому постулюються основні засади законності, адекватності, відповідності та ненадмірності, достовірності та точності, визначеності мети обробки персональних даних. У цій справі Суд нагадав, що зберігання інформації, яка відноситься до приватного життя особи, в секретному досьє і поширення такої інформації підпадають під дію п. 1 статті 8. Суд уже зазначав співвідношення такого широкого тлумачення з тим, що наведено в Конвенції Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, яка набула чинності 1 жовтня 1985 року й має на меті гарантувати кожній приватній особі дотримання її прав і основних свобод, і особливо права на особисте життя в аспекті автоматизованої обробки даних особистого характеру (стаття 1). Визначення таких особистих даних міститься в статті 2: це «будь-яка інформація, що відноситься до фізичної особи, ідентифікованого або яке може бути ідентифіковано». Більше того, публічна інформація може входити до сфери приватного життя в разі, коли вона систематично збирається і зберігається в досьє, що знаходяться в розпорядженні влади. Це ще більш правильно в разі, коли йдеться про інформацію, яка зачіпає віддалене минуле особи (п. 43).

Зберігання інформації, що відноситься до особистого життя або віддаленого минулого особи, зокрема про його навчання, політичну діяльність і його кримінальну судимість, яка збирається державними службовцями і зберігається в досьє, відноситься до сфери «приватного життя» за змістом п. 1 статті 8 Конвенції (п. 44). І хоча Суд визнає, що розвідувальні служби можуть існувати на законних підставах у демократичному суспільстві, він указує на те, що повноваження по секретному спостереженню за громадянами є допустимими згідно з Конвенцією тільки в разі суворої необхідності для охорони демократичних інститутів (п. 47). Суд також має отримати підтвердження того, що існують адекватні й ефективні гарантії від зловживань, оскільки система негласного спостереження, створена для захисту національної безпеки, тягне за собою ризик підриву або навіть знищення демократії під приводом її захисту. Для того, щоб система негласного спостереження була сумісною зі статтею 8 Конвенції, вона має містити встановлені законом гарантії, які застосовуються для нагляду за діяльністю спецслужб. Наглядові процедури мають відповідати цінностям

демократичного суспільства якомога точніше, зокрема верховенства права, про що ясно сказано в преамбулі до Конвенції. Верховенство права, *inter alia*, зобов'язує до того, щоб втручання виконавчих органів влади в права осіб було предметом ефективного нагляду, який має здійснюватися судовою владою, принаймні як останньої інстанції, оскільки судовий контроль надає найкращі гарантії незалежності, неупередженості та належності процедури (п. 59).

У рішенні від 6 вересня 1978 року у справі «Класс та інші проти Німеччини» [10] (за результатами розгляду було встановлено відсутність порушення права особи на персональні дані) ЄСПЛ чітко визначив свою позицію стосовно забезпечення права особи на свободу телефонних комунікацій. Він зазначив, що хоча телефонні розмови прямо не згадуються в пункту 1 статті 8, Суд вважає, що такі розмови охоплюються поняттями «приватного життя» і «листування». Очевидно, що будь-яке дозволене спостереження, заходи, одного разу застосовані до цієї людини, приведуть до перешкод державним органом під час здійснення права цієї особи на повагу до свого приватного і сімейного життя та його листування. Крім того, просте існування самого законодавства пов'язано з тим, що заходи, які можуть застосовуватися в законодавстві, це неминуча загроза свободі спілкування між користувачами послуг поштового зв'язку і телекомунікацій і тим самим «втручання державного органу» зі здійсненням права заявників на повагу до приватного і сімейного життя і листування (п. 41). Важливо, щоб встановлені процедури самостійно забезпечували адекватні та еквівалентні гарантії права людини. Крім того, цінності демократичного суспільства мають дотримуватися якомога достовірніше в порядку нагляду, і за змістом статті 8 п. 2 (стаття 8-2), не мають бути перевищені. Один з основоположних принципів демократичного суспільства є верховенством закону.

Такий же підхід ЄСПЛ продемонстрував у рішеннях у справі «Голдер проти Об'єднаного Королівства» [11, п. 34], у якому сказано, що найбільше сенсове значення має те місце в Преамбулі до Європейської Конвенції, де підписавши її, уряди заявляють, що вони «сповнені рішучості дотримуватися єдиних поглядів і мають спільну спадщину політичних традицій і ідеалів, поваги свободи і верховенства права. Попри те, що Преамбула не включає верховенство права в перелік завдань і цілей Конвенції, а лише вказує на нього як на характерну рису загальної духовної спадщини держав – членів Ради Європи, Суд вважає, що було б помилкою бачити в цьому посиланні «не більше ніж риторику», яка не представляє інтересу для тлумачення Конвенції. Уряди, які підписали Конвенцію, виходили з глибокої віри у верховенство права. Слідувати цій доктрині під час тлумачення термінів, які використовуються в п. 1 статті 6, згідно з укладеними в них сенсом і в світлі завдань і цілей Конвенції, видається природним і повністю відповідним принципу добросовісності.

Прецедентна судова практика ЄСПЛ формується також і шляхом розгляду конкретних справ проти України. Скажімо, у справі «Заїченко проти України» було зафіксовано порушення права особи на свободу приватного

життя внаслідок неправомірного збирання органами внутрішніх справ відомостей про заявника на підставі вказівок Красногвардійського суду. Приймаючи рішення, Європейський суд зазначив, що на час подій відповідне положення спеціального Закону України «Про інформацію», недостатньо законодавчо регулювало питання збирання, зберігання, використання та розповсюдження інформації про осіб, зокрема про стан психічного здоров'я, а також були відсутні будь-які механізми захисту прав осіб від незаконного втручання психіатричних установ у їхнє приватне життя. Зважаючи на це, а також беручи до уваги відсутність необхідних гарантій від свавілля, ЄСПЛ визнав порушення статті 8 Конвенції у зв'язку з незаконністю збирання органами внутрішніх справ відомостей про заявника (у контексті його судово-психіатричної експертизи) без його згоди [12, п. 116, 119–120].

Концепція приватного життя за усталеною позицією Європейського суду з прав людини включає елементи, що стосуються права особи на своє зображення [13, п. 29]. Інакше кажучи, фотографії або відеокліпи, які містять зображення обличчя, підпадають під сферу дії статті 8. Це має значення також під час зберігання фотографій на громадських чи соціальних сайтах в Інтернеті. Запис голосу особи для проведення подальшого аналізу – втручання в здійснення ним права на недоторканність приватного життя [14, п. 59–60]. Публікація матеріалу, отриманого в громадських місцях способом або з допомогою заходів, що виходять за рамки тих, які можна зазвичай передбачити, може також поширити сферу дії статті 8 § 1 на відповідну записану інформацію або матеріал [15, п. 60–63]. Це стосується і розкриття засобами масової інформації для цілей трансляції відеозйомки заявника, виробленої в громадському місці. Так, у справі Узун проти Німеччини [16, п. 64, 80] Суд установив, що спостереження за заявником за допомогою глобальної системи позиціонування і обробка та використання отриманої у такий спосіб інформації було втручанням у здійснення особою свого права на недоторканність приватного життя, захищеного статтею 8 § 1 Конвенції.

Із викладеного можемо зробити певні **висновки**. Принципи охорони і захисту персональних даних поширюються на досить широке коло відносин. Поняття «приватного життя» та «кореспонденція» не має тлумачитися звужено. За стабільною позицією Європейського суду з прав людини персональні дані містять не тільки інформацію про приватне життя людини, але відомості про його професійне та суспільне життя. Дані відносяться до осіб, також якщо зміст інформації побічно свідчить про людину у деяких випадках, коли існує тісний зв'язок між об'єктом або подією – наприклад, мобільний телефон, автомобіль, аварія – з одного боку, і людина – наприклад, як його власник, користувач, потерпілий – з іншого, інформація про об'єкт або про подію має також розглядатися як персональні дані [17, с. 42]. Важливим видається й те, що персональні дані не залежать від форми зберігання: вони можуть існувати в усній або письмовій формі, в фотографіях, відео- і аудіозаписи, в електронному вигляді і навіть у формі клітин тканин людського тіла, оскільки вони містять запис ДНК людини.

Література

1. Закон України «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 року. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
2. Закон України від 23 лютого 2006 року «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
3. Рішення ЄСПЛ від 26 березня 1987 року у справі «Леандер проти Швеції» (Leander v. Sweden), заява № 9248/81. URL: http://european-court.eu/uploads/ECHR_Leander_v_Suede_26_03_1987.pdf
4. Рішення ЄСПЛ від 4 грудня 2008 року у справі «С. і Марпер проти Сполученого Королівства» (S. And Marper v. The United Kingdom), заяви № 30562/04 і 30566/04, URL: <https://rm.coe.int/168067d216>
5. Рішення ЄСПЛ від 31 січня 1995 року у справі «Фрідль проти Австрії» (Friedl v. Austria), заява № 15225/89, URL: <https://swarb.co.uk/friedl-v-austria-echr-31-jan-1995/>
6. Рішення ЄСПЛ від 16 лютого 2000 року у справі «Аманн проти Швейцарії» (Amann v. Switzerland), заява № 27798/95, URL: <https://www.legal-tools.org/doc/6e49ed/pdf/>
7. Рішення ЄСПЛ у справі «Халфорд проти Сполученого Королівства», (Halford v UK), заява № 20605/92. URL: <https://swarb.co.uk/halford-v-the-united-kingdom-echr-25-jun-1997/>
8. Рішення ЄСПЛ від 2 серпня 1984 року у справі «Малоун проти Сполученого Королівства» (Malone v/ UK), заява № 8691/79, URL: <https://stewartroom.co.uk/wp-content/uploads/2014/07/Cases-ECHR-Malone.pdf>
9. Рішення ЄСПЛ від 4 травня 2000 року у справі «Ротару проти Румунії» (Rotaru v Romania), заява № 28341/95, URL: <https://swarb.co.uk/rotaru-v-romania-echr-4-may-2000/>
10. Рішення ЄСПЛ від 6 вересня 1978 року у справі «Класс та інші проти Німеччини» (Klass and others v/ Germany), заява № 5029/71. URL: <https://stewartroom.co.uk/wp-content/uploads/2014/07/Cases-ECHR-Klass.pdf>
11. Рішення ЄСПЛ від 21 лютого 1975 року у справі «Голдер проти Об'єднаного Королівства» (Golderv. UK), заява № 4451/70. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/980_086
12. Рішення ЄСПЛ від 26 лютого 2015 року у справі «Заїченко проти України № 2», заява №45797/09. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_a87
13. Рішення ЄСПЛ від 11 січня 2005 року у справі «Шачча проти Італії» (Sciacca v. Italy), скарга N 50774/99, URL: <https://swarb.co.uk/sciaccia-v-italy-echr-11-jan-2005/>
14. Рішення ЄСПЛ від 25 вересня 2001 року у справі «П.Г. і Дж.Х. проти Сполученого Королівства» (P.G. and J.H. v. the United Kingdom), скарга N 44787/98, URL: <https://swarb.co.uk/pg-and-jh-v-the-united-kingdom-echr-25-sep-2001/>
15. Рішення ЄСПЛ від 28 січня 2003 року у справі «Пек проти Сполученого Королівства» (Peck v.the United Kingdom), скарга N 44647/98, URL: <http://www.5rb.com/case/peck-v-united-kingdom/>
16. Рішення ЄСПЛ від 2 вересня 2010 року у справі «Узун проти Німеччини» (Uzun v. Germany), скарга N 35623/05, URL: <https://www.legal-tools.org/doc/478d38/pdf/>
17. Handbook on European data protection law. European Union Agency for Fundamental Rights, 2014. URL: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/handbook-european-data-protection-law>.

А н о т а ц і я

Гуйван П. Д. Застосування Європейським судом із прав людини статті 8 Конвенції про захист прав людини під час захисту персональних даних. – Стаття.

Статтю присвячено дослідженню ефективності та дієвості міжнародного регулювання порядку обробки персональних даних. Проаналізовано механізм судового правотворення на рівні прецедентних рішень Європейського суду з прав людини. Наведено конкретні рішення, у яких тлумачаться та конкретизуються окремі принципи Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод. Надано пропозиції щодо врахування цих підходів у національному законодавстві.

Ключові слова: персональні дані, охорона приватного життя.

А н н о т а ц и я

***Гуйван П. Д.* Применение Европейским судом по правам человека статьи 8 Конвенции о защите прав человека и основных свобод при защите персональных данных. – Статья.**

Статья посвящена исследованию эффективности и действенности международного регулирования порядка обработки персональных данных. Проанализирован механизм судебного правотворчества на уровне прецедентных решений Европейского суда по правам человека. Приведены конкретные решения, в которых толкуются и конкретизируются отдельные принципы Конвенции о защите прав человека и основных свобод. Представлены предложения по учету этих подходов в национальном законодательстве.

Ключевые слова: персональные данные, охрана частной жизни.

S u m m a r y

***Guivan P. D.* The application by the European Court of Human Rights of Article 8 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms for the protection of personal data. – Article.**

The article is devoted to the study of efficiency and effectiveness of international regulation of the procedure for processing personal data. The mechanism of judicial lawmaking at the level of precedent decisions of the European Court of Human Rights is analyzed. Specific decisions are given, in which certain principles of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms are interpreted and concretized. Proposals on the incorporation of these approaches in national legislation are presented.

Key words: personal data, protection of privacy.